

РОЗДІЛ 6. ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА У ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

6.1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ІМПЕРАТИВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КОРПОРАТИВНО-ІНТЕГРОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ОБ'ЄДНАНЬ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ

Гуцалюк О.М.

ПЗВО «Східноєвропейський університет імені
Рауфа Аблязова»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6541-4912>

Бондар Ю.А.

Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2269-6208>

Зайченко В.В.

Центральноукраїнський національний технічний
університет)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9523-1220>

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15189585>

Розширення тенденцій взаємопроникнення економік різних країн світу в умовах глобалізаційних викликів, ускладнення ведення конкурентної боротьби суб'єктами господарювання в умовах зростання динамічності зовнішнього середовища, об'єктивна потреба оптимізації параметрів бізнес-процесів національних товаровиробників за критеріям ефективності виконуваних операції в умовах мінливості вимог споживачів актуалізують питання формування дієвих механізмів управління підприємством. При цьому, функціонування таких механізмів обов'язково має враховувати критерій економічної безпеки діяльності суб'єктів господарювання.

В інакшому випадку менеджменту підприємств буде неможливо підтримувати наступність його діяльності впродовж тривалого періоду часу. Відразу зазначимо, що як підтримка безпеки, так і, наприклад, покращення конкурентних позицій на ринку вимагає наявності певних ресурсів та ефективних практик роботи з такими ресурсами. Існує багато шляхів

акумулювання достатньої кількості ресурсів, одним з яких є активізація інтеграційних чи коопераційних процесів.

На жаль, залучення підприємства до інтеграційної взаємодії не лише підсилює його ринкову владу чи додає переваг у ринковому позиціонуванні. Слід враховувати, о виникають інтеграційні ризики, розширюється перелік загроз діяльності підприємств, які коопераційні відносити, та взагалі виникають нові специфічні для інтегрованого об'єднання загрози. За таких умов вельми цінними постають розробки орієнтовані на забезпечення економічної безпеки таких інтегрованих об'єднань підприємств.

Існує доволі широкий пласт досліджень, присвячених формуванню та виникненню інтегрованих об'єднань підприємств. Наприклад, такі автори як (Адзісес, 2009; Бондар Ю.А., 2022; Гуцалюк О.М., 2016) висвітлили особливості та логіку реалізації інтеграційних процесів. Їх розробки довели необхідність розрізняти кінцеві форми реалізації інтеграційної взаємодії, які пов'язані зі значною чисельністю ознак інтегрованих об'єднань підприємств.

Це такі ознаки як «ступінь концентрації», «тип управління», «охоплення інтеграцією», «механізм взаємодії», «гнучкість структури» тощо. В рамках цих ознак вагомим є розподіл форм інтеграції за ступенем жорсткості утворених зв'язків, адже саме він визначає логіку організації управління інтегрованим об'єднанням та параметрів сформованого центру вироблення керівних впливів (корпоративного центра в термінології (Фут Н. та ін., 2003).

Зазначимо, що організація менеджменту в умовах жорстких форм інтеграції доволі детально розглянули фахівці в сфері корпоративного управління, зокрема (Боковець В.В., 2016; Попов О.Є. та ін., 2009). Управління м'якими формами інтеграції досліджувалися в працях учених, які розглядали стратегічні альянси (Уоллес Р.Л., 2005; Гаррет Б., 2002) або кластерні й мережні структури (Салига К.С., 2018).

На жаль, Локтіонова Ю.А. як правило використовували у якості критерію вироблення керівних впливів вимоги максимізації ефективності

діяльності, збільшення лояльності споживачів, розширення синергії взаємодії тощо (Локтінова Ю.А., 2013).

Вимога підтримки економічної безпеки у наведених розробках визначалася як додаткова, що не є цілком вірним з огляду на постійні прояви кризових тенденцій в економічних системах різного рівня та різних країн. Отже, з урахуванням прагнення автора до універсалізації розробок, будемо вважати за єдину форму представлення інтегрованих об'єднань підприємств так звані великомасштабні економіко-виробничі системи (ВЕВС).

Такі системи М.О. Кизим визначає як «інтегровану сукупність суб'єктів господарювання, пов'язаних фінансово-економічними та виробничо-технологічними зв'язками для спільної підприємницької діяльності». В подальшому викладенні матеріалу будемо орієнтуватися саме на це визначення, оскільки воно сполучає в собі м'які та жорсткі форми інтеграційної взаємодії підприємств (Кизим М.О., 2000).

Заради справедливості слід відзначити, що питання підтримки економічної безпеки певних суб'єктів також детально розглянуті в економічній літературі. Разом з тим, на жаль дослідники визначали фактори загрози переважно для макrorівня (зокрема в дослідженнях загроз національній безпеці, проведених (Мунтіян В.І., 2013; Зеркалов Д.В., 2011) чи мікрорівня (наприклад, (Гончаров Г.О., 2014; Кавун С.В. та ін., 2013) докладно розглянули загрози економічній безпеці підприємств). Відповідно такі розробки потребують певного розширення в частині врахування специфіки інтеграційного об'єднання підприємств. Дійсно, в такому об'єднанні як ВЕВС загрози окремих його учасників можуть на кумулятивній основі підсилювати свій вплив, а можуть навпаки – зменшувати сукупний вплив за рахунок синергії механізмів захисту, що наявні у окремих учасників ВЕВС. Також не завжди наявні дослідження розглядають вплив факторів-загроз як динамічну систему.

Переважає більшість дослідників оцінюють рівень економічної безпеки

в певний момент часу, або у кращому випадку порівнюють рівень безпеки продовж певного періоду часу оперуючи при цьому дискретними значеннями. Для забезпечення бажаного рівня економічної безпеки потрібно мати механізм накопичення впливу загроз як сукупності причинно-наслідкових зв'язків між подіями. Підґрунтя цьому можуть скласти, наприклад, розробки А.А. Пилипенко в яких відображено вплив механізму розгортання кризи на діяльність підприємства та пропозиції, де в термінах діаграм наслідкової причинності відображення кумулятивне розгортання кризи на рівні держави в цілому (Пилипенко А.А. та ін., 2011).

Відповідно, прийняття орієнтації на зазначений динамічний підхід до розуміння параметрів впливу факторів загроз на економічну безпеку діяльності підприємства та потреба одночасного урахування можливості залучення підприємств до інтеграційної взаємодії розширюють поле наукових досліджень та потребують врахування при формуванні механізмів захисту ВЕВС.

Метою дослідження є розвиток теоретико-методичних засад забезпечення бажаного рівня економічної безпеки життєдіяльності великомасштабних економіко-виробничих систем на основі формування відповідного механізму управління та формалізації заходів підтримки економічної безпеки, які можуть використовуватися на різних рівнях управлінської ієрархії корпоративного підприємства в індустрії гостинності.

Економічна безпека корпоративно-інтегрованих підприємств є ключовим аспектом їхньої діяльності та успіху. Цей термін може охоплювати різні аспекти, і основні з них можуть включати фінансову стійкість, управлінську ефективність, стратегічне планування та ризик-менеджмент. Розглянемо деякі ключові аспекти економічної безпеки корпоративно-інтегрованих підприємств:

1. Фінансова стійкість: компанії повинні мати ефективну фінансову політику, яка забезпечить стійкість в умовах економічних

труднощів. Це може включати правильне управління оборотним та основним капіталом, збалансоване використання фінансових інструментів, і виваженість боргових та власних коштів.

2. Управлінська ефективність: високий рівень ефективності в управлінні, включаючи ефективну структуру управління, гнучкість в прийнятті рішень та ефективні комунікації, сприяє економічній безпеці.

3. Стратегічне планування: розробка та реалізація чіткої стратегії дозволяє компанії адаптуватися до змін на ринку та уникати потенційних загроз.

4. Ризик-менеджмент: ефективне визначення, оцінка та управління ризиками, які можуть виникнути в ході діяльності підприємства, є важливим компонентом економічної безпеки.

5. Інновації та технологічний розвиток: сучасне бізнес-середовище вимагає постійного вдосконалення та впровадження новітніх технологій для забезпечення конкурентоспроможності.

6. Забезпечення прав та обов'язків: юридична стійкість та дотримання законів та стандартів грають важливу роль у збереженні економічної безпеки.

7. Людський капітал: залучення, утримання та розвиток кваліфікованого персоналу є важливим для забезпечення ефективності та стійкості підприємства.

8. Маркетинг та розвиток ринків: розробка ефективних стратегій маркетингу та розширення ринків сприяє збільшенню обсягів продажів та доходів.

Загалом, забезпечення економічної безпеки корпоративно-інтегральних підприємств вимагає комплексного підходу та постійного моніторингу економічного середовища. Важливо реагувати на зміни та постійно вдосконалювати стратегії для досягнення стійкого розвитку.

На різних рівнях управлінської ієрархії корпоративного підприємства можуть бути використані різні заходи для забезпечення економічної безпеки. Ось кілька можливих заходів на різних рівнях управління (табл. 1).

Таблиця 1

Рівні заходи для забезпечення економічної безпеки

Рівні управління	Заходи для забезпечення економічної безпеки	
Стратегічний рівень	Розробка довгострокової стратегії	Розроблення чіткої стратегії розвитку компанії з урахуванням ризиків і можливостей на ринку.
	Глобальна диверсифікація	Розгляд можливостей розширення на нові ринки для зменшення ризиків від залежності від одного сегмента чи регіону.
Тактичний рівень	Ефективне фінансове управління	Моніторинг і управління фінансовими показниками, оптимізація роботи капіталу, зниження витрат.
	Ризик-менеджмент	Розробка та впровадження системи управління ризиками для ідентифікації, оцінки та управління ризиками на різних рівнях діяльності.
Операційний рівень	Управління ланцюгом постачання	Забезпечення стабільності постачання ресурсів та сировини, розробка стратегій логістики.
	Вдосконалення бізнес-процесів	Постійне вдосконалення ефективності операцій, впровадження інновацій та нових технологій.
Кадровий рівень	Розвиток персоналу	Забезпечення навчання та розвитку персоналу для підвищення кваліфікації та адаптації до змін в економічному середовищі.
	Система мотивації	Впровадження ефективних систем стимулювання та мотивації працівників.
Рівень управління ризиками	Аналіз та управління ризиками	Розробка систем управління ризиками для ідентифікації та зменшення потенційних загроз для економічної безпеки.
	Страховання та резервування	Застосування фінансових інструментів, таких як страхування, для захисту від непередбачених витрат.

Джерело: авторська розробка.

Ці заходи можуть бути адаптовані відповідно до конкретних вимог та особливостей кожного корпоративного підприємства. Важливо постійно оцінювати ефективність впроваджених стратегій та адаптувати їх у відповідності до змін в економічному оточенні.

Реалізація мети дослідження передбачає першочергову ідентифікацію факторів загроз для функціонування та розвитку ВЕВС. Як вже було наголошено, в умовах інтеграційної взаємодії підприємств, залучених до складу ВЕВС, відбувається зміна прояву загроз через їх коригування параметрами інтеграційної взаємодії. Приклад такої трансформації дії факторів-загроз представлено у табл. 2.

Таблиця 2

**Трансформація впливу факторів-загроз в умовах взаємодії
учасників великомасштабної економіко-виробничої системи**

Загроза чи результат її впливу	Вплив на підприємство та особливості організації захисту	Трансформація впливу загрози у разі інтеграції підприємств	Особливості організації захисту (протидії загрози) в умовах ВЕВС
1	2	3	4
Фактори-загрози, пов'язані з матеріальними ресурсами суб'єктів господарювання			
Обмеження доступу до зон ресурсів	Протидія визначається гнучкістю процесів роботи з постачальниками	Наявність внутрішнього ринку частково нівелює дію даного фактору	Для критичних ресурсів залучення постачальників до складу ВЕВС
Невідповідність ресурсів потребі та запитам виробництва	Залежить від надійності логістичної системи та технологічної стійкості. Потребують оптимізації	Розвиток впливу фактору визначається характером взаємодії бізнес-процесів учасників ВЕВС	Оптимізація інституціональних відносин у ВЕВС та параметрів корпоративної логістики
Порушення строків поставок чи узгоджених цін	Вирішується через зміну постачальників, штрафи, висування реклаमाцій чи судові рішення	Загроза частково нівелюється параметрами трансфертного ціноутворення та внутрішніми правилами	Залучення постачальників до ВЕВС оптимізація набору (збільшення числа) постачальників
Фактори-загрози, пов'язані з фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання			
Втрата фінансової стійкості та брак коштів на розвиток	Протидія залежить від рівня втрати та коливається від кредитування до оголошення банкрутства	Диференціюється в залежності від того, втрачає стійкість один учасник чи ВЕВС В цілому	Захист через перерозподіл консолідованих фінансових ресурсів чи внутрішнє кредитування
Штрафні санкції	Значна питома вага коштів, що відволікаються на	Зменшення питомої ваги коштів в рамках консолідованих	Перерозподіл фінансових ресурсів за для протидії

Загроза чи результат її впливу	Вплив на підприємство та особливості організації захисту	Трансформація впливу загрози у разі інтеграції підприємств	Особливості організації захисту (протидії загрози) в умовах ВЕВС
	сплату та запобігання	фондів	фактору-загрози
Недружні зливання й поглинання	Протидія лише за рахунок власних коштів чи пошуку інвесторів	Складність недружних зливань з оглядом на обсяги діяльності ВЕВС	Перерозподіл фінансових ресурсів за для протидії фактору-загрози
Фактори-загрози, пов'язані з трудовими ресурсами суб'єктів господарювання			
Інформаційно-психологічний вплив	Залежить від організації та витрат на систему мотивації персоналу	Розгортання загрози залежить від міри гармонізації інтересів учасників	Налаштування корпоративної культури на протидію подібним загрозам
Персонал як об'єкт комерційної розвідки	Залежить лише від системи мотивації при бажаному утворенні спеціалізованих служб	Складність реалізації загрози саме через збільшення розміру ВЕВС та широту її цілей	Залучення спеціалізованих суб'єктів, що формують службу конкурентної розвідки ВЕВС
Фактори-загрози, пов'язані з інформаційними ресурсами суб'єктів господарювання			
Витік інформації до конкурентів	Корелює з можливістю фінансування систем захисту інформації	Визначається підходом до захисту знань у окремих учасників ВЕВС	Витрачання коштів на удосконалення захисту корпоративної інформації
Старт інформаційної війни	Критично для підприємств з незначною ринковою владою	Нівелюється можливістю консолідованого інформаційного впливу	Залучення учасників, які мають досвід протидії інформаційним війнам
Брак інформації для прийняття рішень	Отримання інформації лише за рахунок власних коштів та засобів	Певною мірою нівелюється у разі утворення корпоративного порталу	Залучення спеціалізованих фірм або покупка маркетингових досліджень

Джерело: авторська розробка.

Як видно з табл. 2, загрози економічній безпеці підприємства трансформуються в результаті його взаємодії з іншими учасниками ВЕВС. Така трансформація носить як кількісний (зменшення чи збільшення сили впливу), так і якісний характер (поява нового типу загрози, специфічного для ВЕВС). Звернемо увагу, що перелічені в табл. 1 фактори згруповані в розрізі окремих видів ресурсів, що наявні у ВЕВС. Такий підхід прийнято з оглядом на пропозиції (Куркіна, 2004) який запропонував розглядати економічну

безпеку підприємства через його спроможність протидіяти «звуженню зони своїх ресурсів».

Слушність даної пропозиції полягає у тому, що протидія зазначеним у табл. 1 загрозам вимагає акумулювання певного обсягу ресурсів. При цьому доречним є додаткове виділення у складі таких ресурсів ресурсу «економічної безпеки». Даний ресурс (Гуцалюк О.М. та ін., 2017) трактує через «сукупність засобів та можливостей для самозбереження» та через «джерела умов функціонування».

В розвиток пропозицій пропонуємо, по-перше, співвідносити наявність ресурсів з особливостями інтеграційної взаємодії учасників ВЕВС. Реалізація даної пропозиції у взаємозв'язку з пропонованою системою класифікаційних ознак ресурсу економічної безпеки представлена на рис. 1.

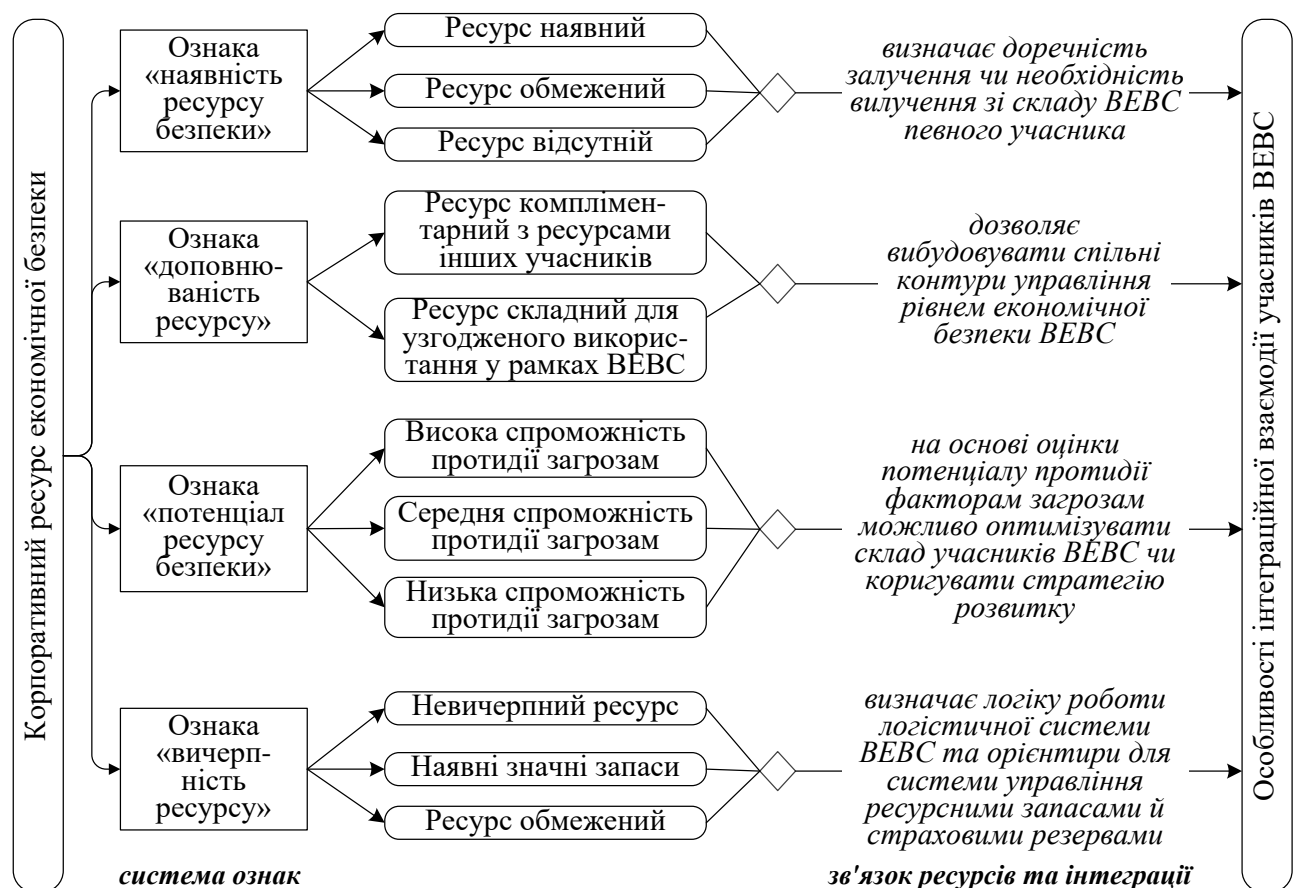


Рис. 1. Класифікація ресурсу економічної безпеки у співвіднесенні з класифікацією інтеграційних процесів

Джерело: авторська розробка.

По-друге, пропонуємо трактувати ресурс економічної безпеки через параметри співвіднесення наявних у підприємства ресурсів (змоделюємо множиною {РС}) та практик роботи з цими ресурсами (змоделюємо множиною {ПР}). Відповідно, ресурс економічної безпеки виникає у разі наявності запасу міцності для всіх використовуваних учасниками ВЕВС співвіднесень ресурсів та процесів їх перетворення у споживчу цінність (практик роботи з ресурсами). При цьому, орієнтуючись на рис. 1, ресурс економічної безпеки можна трактувати як сукупність різного роду ресурсів та механізмів, які дозволяють за його допомогою протидіяти впливу певних факторів-загроз.

Орієнтація на використання ресурсу економічної безпеки дозволяє певною мірою розширити пропозиції (Кавун С.В. та ін., 2013) зі співавторами, які механізм забезпечення економічної безпеки (МЗЕБ) моделюють через кортеж, до якого входять об'єкт загроз (ОБ), безпосередньо загрози (ЗГ) та певні способи захисту (СЗ), які використовує підприємство (МЗЕБ = < ОБ, ЗГ, СЗ >). При цьому на думку автора, саме сукупність ресурсів та практик роботи з ними, прийнятими у ВЕВС й формуватимуть об'єкт економічної безпеки (ОБ = < РС, ПР >).

Прийнявши такий підхід можна сформулювати структуроване представлення механізму забезпечення економічної безпеки. Його авторський варіант подано на рис. 2.

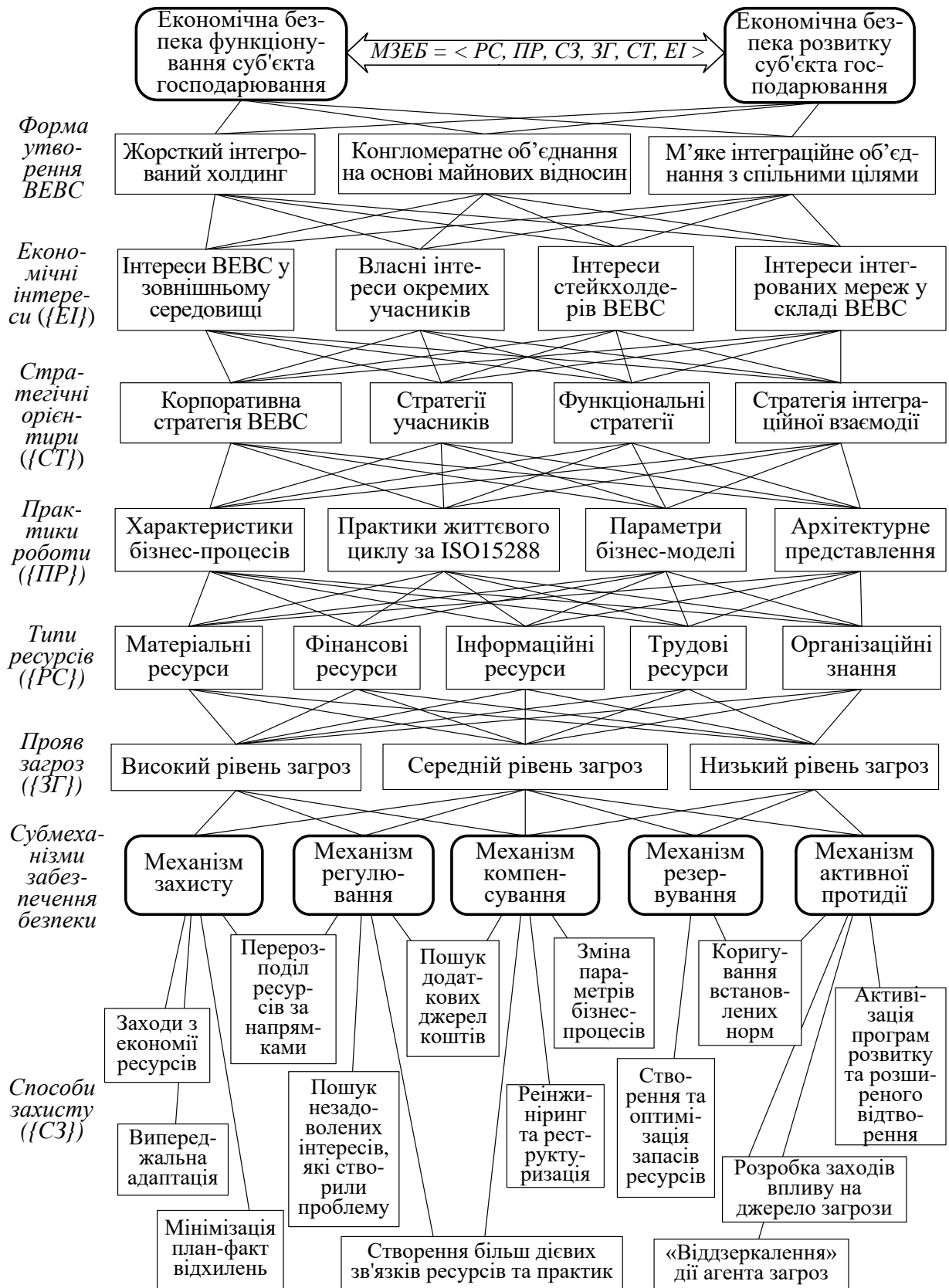


Рис. 2. Структуроване представлення механізму забезпечення економічної безпеки BEBC (MZEBC)

Джерело: авторська розробка.

Подане на рис. 2 структурування механізму економічної безпеки базується на представленні, що об'єкти загроз пов'язуються з загрозами за допомогою орієнтованого графу, а способи захисту співвідносяться з дугами такого графу. При цьому основу забезпечення економічної безпеки становить узгодження ресурсів та процесів їх переробки з гармонізованими інтересами та цілями всіх учасників ВЕВС. Також, означена на рис. 2 структуризація передбачає, що сукупність способів захисту (СЗ), разом з забезпеченням їх реалізації учасниками ВЕВС, утворюватимуть складові механізму забезпечення економічної безпеки ВЕВС.

Відмінність пропозиції тут полягає у тому, що механізм регламентує узгоджене використання різних способів захисту учасниками ВЕВС. Тобто МЗЕБ регламентує суб'єктів та регламенти використання способів захисту. Більш того, інтеграційна природа ВЕВС передбачає регламентування того, хто з учасників інтегрованої цілісності та яким чином використовуватиме той чи інший спосіб захисту. При цьому об'єднану сукупність способів захисту з відповідним забезпеченням їх реалізації, інструментами та засобами впливу нами пропонується ідентифікувати як субмеханізми у складі МЗЕБ.

В розвиток даної пропозиції нами пропонується два підходи до структурування таких субмеханізмів.

Перший з підходів відповідає передостанній останній ланці з рис. 2. В основу виділення представлених на рис. 2 субмеханізмів покладено розробки щодо виокремлення в рамках єдиного механізму забезпечення економічної безпеки підприємства ряду складових, що відповідають за захист від загроз, регулювання діяльності та резервування. Відповідне розширення переліку таких механізмів та визначення особливостей їх реалізації в умовах різного типу ВЕВС представлено у табл. 3. (Локтінова Ю.А., 2013).

Таблиця 3

**Характеристика корпоративних механізмів забезпечення
економічної безпеки для різного роду інтеграційних утворень**

Субмеханізм забезпечення економічної безпеки	Вид інтеграційної взаємодії			
	Окреме підприємство без інтеграційної взаємодії	Жорсткий інтегрований холдинг	Конгломератне об'єднання на основі майнових відносин	М'яке інтеграційне об'єднання з спільними цілями
Механізм захисту (МЗЕБ ^{ЗАХ})	Підтримка заданого режиму роботи, стійкості діяльності та планових орієнтирів. Реакція безпосередньо на загрозу	Узгоджена робота всіх учасників холдингу. Орієнтація управління на консолідованих рівень безпеки	Відокремлена робота механізму для кожного з учасників, але з можливістю перерозподілу фінансових ресурсів між учасниками ВЕВС	Відокремлена робота механізму для кожного з учасників. Спільне вироблення реакції лише для значних загроз для ВЕВС в цілому
Механізм регулювання (МЗЕБ ^{РЕГ})	Реакція на загрозу як трансформація параметрів діяльності та зміни практик роботи з ресурсами при незмінних цілях	Аналогічна окремому підприємству робота механізму як зміна характеристик бізнес-моделі холдингу	Можливість залучення до процесу регулювання ресурсів інших учасників ВЕВС чи прийнятих ними практик роботи з ресурсами	Відокремлена робота механізму для кожного з учасників. Діє в рамках визначеної системи угод між учасниками
Механізм компенсування (МЗЕБ ^{КОМ})	Вплив загроз передбачає перегляд системи цілей та/або правил й принципів діяльності. Можливі структурні зміни	Розподіл впливу загроз вздовж ієрархічної побудови холдингу, тобто компенсація загроз всіма учасниками	Компенсування впливу відбувається за рахунок певної диверсифікації видів діяльності ВЕВС та можливості взаємної підтримки учасників	Обмежена робота механізму компенсування. Лише у разі виникнення загроз безпеці спільних видів діяльності
Механізм резервування (МЗЕБ ^{РЕЗ})	Формування додаткових фондів та резервів для збільшення «запасу міцності»	Регламентация підходу до створення резервів як складова системи корпоративног	Консолідація ресурсів, переважно фінансових, в рамках системи відносин учасників ВЕВС.	Самостійне формування резервів для протидії загрозам учасниками ВЕВС.

Субмеханізм забезпечення економічної безпеки	Вид інтеграційної взаємодії			
	Окреме підприємство без інтеграційної взаємодії	Жорсткий інтегрований холдинг	Конгломератне об'єднання на основі майнових відносин	М'яке інтеграційне об'єднання з спільними цілями
	системи та потенціалу протидії	о управління ВЕВС	Визначається внутрішніми регламентами	Обмежена консолідація ресурсів
Механізм активної протидії (МЗЕБ ^{АПР})	Розробка заходів впливу на стейкхолдерів, які сприяли виникненню загроз. Розробка контр-загроз	Формування контр-загроз діям стейкхолдерів на рівні корпоративного центру	Розробка системи протидії залежить від ступеню подібності бізнес-процесів та видів діяльності учасників ВЕВС	Розробка системи протидії визначається виробленими правилами взаємодії учасників ВЕВС

Джерело: авторська розробка.

Другий підхід передбачає розподіл субмеханізмів за окремими учасниками ВЕВС. Реалізація даної пропозиції передбачає вироблення певної ієрархії ресурсів, загроз та способів захисту. Грунтуючись на такій ієрархії та пропозиціях наголосимо на доречності узгодження набору субмеханізмів забезпечення економічної безпеки учасників ВЕВС (МЗЕБ_{уч}) в рамках єдиного механізму (МЗЕБ = ∪ МЗЕБ_{уч}). За аналогією будується ієрархія для решти складових забезпечення економічної безпеки, що були представлені на рис. 2 та у табл. 2. Відповідна формалізація даного твердження представлена наступними кортежами:

$$\text{МЗЕБ} = \langle \text{УРС}_{\text{уч}}, \text{УПР}_{\text{уч}}, \text{УСТ}_{\text{уч}}, \text{УЗГ}_{\text{уч}}, \text{УСЗ}_{\text{уч}}, \text{УЕІ}_{\text{уч}} \rangle \quad (1)$$

$$\text{МЗЕБ} = \langle \text{МЗЕБ}^{\text{ЗАХ}}, \text{МЗЕБ}^{\text{РЕГ}}, \text{МЗЕБ}^{\text{КОМ}}, \text{МЗЕБ}^{\text{РЕЗ}}, \text{МЗЕБ}^{\text{АПР}} \rangle \quad (2)$$

$$\text{МЗЕБ}^{\text{ЗАХ}} = \cup \text{МЗЕБ}^{\text{ЗАХ}}_{\text{уч}} \quad (3)$$

Для практичної реалізації означених кортежами (1) – (3) залежностей необхідно вірно розподілити важелі та інструменти керівного впливу між означеними у табл. 2 механізмами та представленими на рис. 2 способами захисту. Тут нами пропонується використання матричних методів, коли,

наприклад, в строках матриці визначатиметься певний механізм чи спосіб захисту. Осі матриці, відповідно, визначатимуть важелі та інструменти реалізації керівних впливів. (Локтінова Ю.А., 2013).

Забезпечення економічної безпеки корпорацій включає в себе впровадження різноманітних механізмів та стратегій. Ось деякі ключові корпоративні механізми, які використовуються для забезпечення економічної безпеки:

Ретельний аналіз фінансового стану корпорації, включаючи бюджетування та прогнозування, дозволяє вчасно виявляти потенційні проблеми та розробляти стратегії для їхнього управління.

Розробка та впровадження систем ризик-менеджменту допомагає ідентифікувати, оцінювати та керувати ризиками, які можуть впливати на економічну безпеку компанії.

Ефективне управління ланцюгом постачання забезпечує стабільність та надійність постачання сировини та інших ресурсів, що може впливати на виробничі процеси та вартість продукції.

Розробка та виконання чіткої стратегії дозволяє корпорації адаптуватися до змін в економічному середовищі та уникати потенційних загроз.

Вкладення в дослідження та розвиток, впровадження новітніх технологій та стимулювання творчого підходу сприяють конкурентоспроможності та забезпечують економічну стійкість.

Система внутрішнього фінансового контролю та аудиту допомагає у виявленні та усуненні можливих невірностей та махінацій.

Забезпечення ефективного корпоративного управління та контролю, включаючи правильну роботу рад директорів та комітетів, є ключовим механізмом для підтримки економічної безпеки.

Активна участь у партнерстві з урядовими та громадськими структурами може сприяти створенню сприятливого економічного середовища та зменшенню економічних ризиків.

Ці механізми мають взаємодіяти між собою, створюючи комплексний підхід до забезпечення економічної безпеки корпорації. Важливо постійно оновлювати та адаптувати ці стратегії відповідно до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі бізнесу.

Таким чином, досліджено теоретико-методичні засади забезпечення бажаного рівня економічної безпеки життєдіяльності великомасштабних економіко-виробничих систем на основі формування відповідного механізму. Основу роботи такого механізму становить наявність певної сукупності корпоративних ресурсів, у том числі ресурсу економічної безпеки, та визначених практик роботи з такими ресурсами. Це в цілому відповідає ресурсному підходу до стратегічного менеджменту, але переорієнтовує його принципи саме на підтримку економічної безпеки складних інтегрованих об'єднань підприємств. При цьому зазначене переорієнтування враховує різні варіанти утворення інтегрованого об'єднання підприємств.

Для забезпечення захисту запропоновано використання ряду механізмів, які сполучають в собі узгоджену сукупність способів захисту. В дослідженні передбачається, що такі способи захисту можуть використовуватися на різних рівнях управлінської ієрархії корпоративного підприємства. Для цього нами визначено специфіку дії факторів загроз та формування контурів протидії ним в рамках великомасштабної економіко-виробничої системи. Разом з тим, потребує проведення подальших досліджень ідентифікація конкретних важелів та інструментів реалізації керівного впливу в рамках зазначених механізмів. Також потрібна розробка контурів реалізації керівних впливів, які б враховували означений в дослідженні кумулятивний вплив загроз на ресурси великомасштабної економіко-виробничої системи.